

Sygn. akt I NSK 22/21

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa P. [...] S.A. w W. przeciwko

Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2022 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 listopada 2020 r., sygn. akt VII AGa [...]:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P. [...] S.A. z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 listopada 2020 r., sygn. VII AGa [...], Sąd Apelacyjny w [...] Wydział VII Gospodarczy i Własności Intelktualnej oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 10 października 2018 r., sygn. XVII AmE [...], którym zmienił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 9 maja 2016 r. Nr DRR-4[...] w ten sposób, że nałożoną decyzją karę obniżył do kwoty 5 000 000 zł, oddalił odwołanie w pozostałej części i zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym (pkt 2).

Powód skargą kasacyjną zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w całości i wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na jej oczywistą zasadność, a także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, tj. potrzeby rozstrzygnięcia, czy na gruncie art. 49b ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 3 pkt 11c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. 2020, poz. 833 ze zm.; dalej: PE) gaz ziemny wprowadzany do sieci przesyłowej z instalacji odazotowania gazu jest gazem wprowadzanym do sieci przesyłowej siecią gazociągów kopalnianych, co ma kluczowe znaczenie dla ustalenia sposobu obliczenia podstawy obowiązku publicznej sprzedaży gazu ziemnego.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako pozbawionej uzasadnionych podstaw oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tak ujęta instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Podkreślić przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa. Konsekwentnie przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd Najwyższy powinny być te skargi kasacyjne, które dotyczą spraw najpoważniejszych, wpływających na rozwój i kształtowanie systemu prawnego (por. wyrok TK z 31 marca 2005 r., SK 26/02).

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a także 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli stosownie oczywistym uzasadnieniu skargi oraz wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Jak słuszne wskazuje skarżący w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona jedynie wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa, albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy, niewymagającej pogłębionej analizy, błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 lutego 2011 r., I PK 237/10; 23 listopada 2011 r., III PK 44/11; 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11; 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15; 22 lutego 2019 r., I CSK 437/18). Innymi słowy zarzucane naruszenie przepisów prawa powinno być widoczne *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, a także – co w kontekście niniejszej sprawy równie istotne – wynikające z treści skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02; 16 września 2003 r., IV CZ 100/03; 20 czerwca 2007 r., II CSK 184/07; 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; 25 lutego 2008 r., I UK 339/07; 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09; 3 lutego 2010 r., II PK 304/09; 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14; 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15; 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 29 marca 2019 r., V CSK 321/18; 4 lipca 2019 r., V CSK 80/19). Prowadzi to zaś do wniosku, że skarżone orzeczenie musi już na pierwszy rzut oka naruszać porządek prawny w sposób niedopuszczalny w praworządnym państwie (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 września 2005 r., II CK 330/05). Zgodnie z powyższym należy przyjąć, że przytoczone w skardze kasacyjnej okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 października 2005 r., II CZ 89/05; 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06; 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06).

Skarżący nie przedstawił argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Przeciwnie,

skarżący *expressis verbis* wskazał, że powyżej przedstawiony sposób rozumienia „oczywistości» jest nieco przerysowany. W ocenie Powoda nie będzie nadużyciem stwierdzenie, że oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie wyklucza konieczność dokładnego zapoznania się z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku, co w niniejszej sprawie wiąże się z lekturą 25 stron, jak również zestawienie tego uzasadnienia z argumentacją prawną przedstawioną w apelacji, na co też «rzut oka» nie wystarczy” (k. 19). Następnie skarżący w sposób ogólnikowy odwołał się do „obszernej argumentacji Powoda zawartej w apelacji” wskazując, że Sąd II instancji odniósł się do niej ogólnikowo. Konsekwentnie nie można uznać, że skarżący przytoczył okoliczności, które jednoznacznie wskazują na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a tym samym w zasadniczym postępowaniu zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła.

W odniesieniu do przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wskazuje się, że oparcie na niej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania implikuje konieczność jasnego sformułowania zagadnienia prawnego, a także przedstawienia argumentów prawnych, które wykazują możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Dodatkowo wymaga się, aby zagadnienie prawne: (1) było sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, (2) zostało przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, a zatem możliwej do zastosowania przy rozstrzyganiu innych sporów, (3) pozostawało w związku z rozpoznawaną sprawą, a także (4) dotyczyło zagadnienia budzącego poważne wątpliwości.

Stosownie do powyższego wymaga się, aby skarżący przytoczył argumenty prawne uzasadniające tezę o „istotności” danego zagadnienia. Nie wystarczy więc samo wskazanie przepisu prawa, którego dotyczy zagadnienie prawne, konieczne jest przedstawienie pogłębionej analizy prawnej wykazującej powyższe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18). Na ocenę stopnia istotności zagadnienia wpływ ma istnienie

rzeczywistych i poważnych wątpliwości interpretacyjnych, które nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, jak również istnienie orzeczeń wskazujących na występowanie rozbieżności na tle interpretowanych przepisów prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15; 20 lutego 2019 r., V CSK 351/18).

Okolicznościami świadczącymi o barku istotnego zagadnienia prawnego w sprawie są m.in.: powszechne uznanie w orzecznictwie i literaturze wykładni przepisu prawa, która została uwzględniona przez sądy obu instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01), zagadnienie prawne ma charakter kazuistyczny i służy uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczególnych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 kwietnia 2016 r., III CSK 70/16; 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 514/17), jak również sytuacja, gdy do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego wystarczająca jest zwykła wiedza prawnicza i zastosowanie obowiązujących reguł wykładni bądź proste zastosowanie prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 lutego 2018 r., I CSK 635/17; 21 marca 2018 r., II PK 10/17).

Jako istotne zagadnienie prawne wstępujące w sprawie skarżący wskazał wykładnię art. 49b ust 1 pkt 2 w zw. z art. 3 pkt 11c PE, poprzez ustalenie czy gaz wprowadzany do sieci przesyłowej z instalacji odgazowania gazu jest gazem wprowadzanym do sieci przesyłowej siecią gazociągów kopalnianych, co ma kluczowe znaczenie dla ustalenia sposobu obliczenia podstawy obowiązku publicznej sprzedaży gazu ziemnego. Jak wskazuje skarżący „sieć gazociągów kopalnianych ma stosunkowo jasną definicję w art. 3 pkt 11c PE. Z tej definicji wynika w zakresie mającym znaczenie dla sprawy, że jest to gazociąg lub sieć gazociągów wykorzystywanych do transportu gazu ziemnego z miejsca jego wydobywania do zakładu oczyszczania i obróbki. Odazotowania jest właśnie takim zakładem oczyszczania i obróbki. Oczyszczony gaz ziemny wprowadzany jest do sieci zupełnie innym gazociągiem łączącym odazotownię z siecią przemysłową. Ten gazociąg nie jest w szczególny sposób zdefiniowany w Prawie energetycznym, natomiast z całą pewnością nie jest gazociągiem kopalnianym” (k. 20).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, poza oczywistym wskazaniem braku definicji legalnej gazociągu łączącego odazotownię z siecią przemysłową, nie przytoczył żadnych argumentów prawnych podważających wykładnię dokonaną przez sądy obu instancji. Nie wskazał jakichkolwiek poglądów występujących w doktrynie lub orzecznictwie świadczących o możliwości dokonania odmiennej oceny zawartego we wskazanym zagadnieniu prawnym problemu prawnego, jak również sam nie zaproponował żadnego alternatywnego spójnego stanowiska prawnego. Poza stwierdzeniem, iż nie zgadza się z wykładnią dokonaną przez sądy obu instancji, która pozostaje w „oderwaniu od ich [przepisów] językowego brzmienia”, nie wskazując nawet naruszonych jego zdaniem dyrektyw wykładni językowej, podjął dyskusję z określoną praktyką stosowania prawa, która w jego opinii jest „drogą na skróty” powodującą, „że traci na znaczeniu prawo stanowione, a obywatele i ich organizacje tracą pewność swojej sytuacji prawnej, gdyż muszą liczyć się z tym, że w każdej chwili w imię sprawności działania organów władzy publicznej mogą się spotkać z arbitralną wykładnią rozszerzającą zmieniającą istotnie ich sytuację w relacjach z tymi organami” (k. 22).

Zważyć ponadto należy, że wykładnia dokonania przez sądy obu instancji, odnosząca się do kluczowego dla sprawy wyrażenia, bazowała na podstawowych narzędziach interpretacji prawa. Tym samym, przy braku wskazania przez skarżącego odmiennych możliwości, uznać należy, że dla rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego wystarczająca była zwykła wiedza prawnicza i zastosowanie obowiązujących reguł wykładni.

Reasumując tę część rozważań wskazać należy, że zanegowanie dokonanej przez Sąd Apelacyjny interpretacji wskazanych przepisów, bez podania stosownej argumentacji prawnej, a nawet bez wskazania możliwej odmiennej ich treści, nie może stanowić skutecznej podstawy skargi kasacyjnej w oparciu przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265).

a.s.